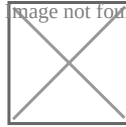

Ελλάδα και ΕΟΚ: τί επεδίωκε ο Καραμανλής;

/ [Πεμπτούσια](#)

Image not found or type unknown

[EU-Greece_Artemi_05_UP](#)

Η είσοδος της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ) ήταν έργο και όνειρο ζωής για τον Κωνσταντίνο Καραμανλή. Πίστευε ότι η είσοδος της Ελλάδας στη μεγάλη ευρωπαϊκή αγορά θα της παρείχε όλες τις δυνατότητες για να σταθεί αντάξια της κληρονομιάς της και για οικονομική ανάπτυξη.

Οι πρώτες διαπραγματεύσεις για την υπογραφή μιας Συνθήκης Συνδέσεως με την ΕΟΚ ξεκίνησαν το 1959 και κύριος διαπραγματευτής από ελληνικής πλευράς είχε οριστεί ο Γιάγκος Πεσματζόγλου. Η Συνθήκη Συνδέσεως υπογράφηκε επίσημα στην Αθήνα στις 9 Ιουλίου 1961 και προέβλεπε την ενεργοποίησή της από το Νοέμβριο του 1962[1].

Πολλές δυσκολίες παρακάμφθηκαν με προσωπικές παρεμβάσεις του Πρωθυπουργού. Την 9η Ιουλίου 1961 υπογράφηκε στην Αθήνα η Συμφωνία Σύνδεσης. Ήταν η στενότερη μορφή που δημιούργησε ποτέ η ΕΟΚ, με οποιαδήποτε τρίτη χώρα. Ο Πρωθυπουργός είπε ότι οι Έλληνες θα μάθουν να κολυμπούν.

Την ημέρα της υπογραφής της Συμφωνίας, ο Πρωθυπουργός τόνισε μεταξύ άλλων: «Στη συνείδηση των Ελλήνων η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα δεν αποτελεί απλώς μια οικονομική κοινοπραξία, αλλά οντότητα με ευρύτερη πολιτική αποστολή και σημασία. Εάν πρώτοι επιδιώξαμε τη σύνδεσή μας με την ΕΟΚ, το πράξαμε εμπνεόμενοι από την πίστη ότι η οικονομική ενοποίηση της Ευρώπης θα οδηγήσει στην ουσιαστική ευρωπαϊκή ενότητα και δι' αυτής εις στην ενίσχυση της δημοκρατίας και της ειρήνης σε ολόκληρο τον κόσμο». Και προσέθεσε ότι «στη Ρώμη ετέθη ο θεμέλιος λίθος της Νέας Ευρώπης. Επιτρέψετε να πω, χωρίς να υπερτιμώ της σημασίας της χώρας μας, ότι και σήμερα στην Αθήνα σημειώνεται ένα γεγονός, το οποίο συμβάλλει ουσιαστικά στη στερέωση του οικοδομήματος, το οποίο θεμελιώθηκε στη Ρώμη. Σήμερα η Ελλάδα, χώρα διανύουσα το κρίσιμο στάδιο της ανάπτυξης της, εισέρχεται στην οικογένεια των οικονομικά ισχυρών χωρών, τις οποίες εκπροσωπείτε. Το γεγονός αυτό διευρύνει το χαρακτήρα της Κοινότητας και αποδεικνύει αίσθημα ευθύνης των οικονομικά ισχυρών χωρών έναντι των προβλημάτων της εποχής μας. Πιστεύουμε ότι θα έλθει η στιγμή που η

Ευρώπη θα περιλάβει στους κόλπους της όλους ανεξαιρέτως τους ελεύθερους ευρωπαϊκούς λαούς. Μια ενιαία και ισχυρή Ευρώπη θα αποτελέσει εγγύηση όχι μόνο για την δική της επιβίωση, αλλά και για την επικράτηση της ελευθερίας στον κόσμο»[2].

Η ευρωπαϊκή πορεία της Ελλάδας ωστόσο θα διακοπεί απότομα με την στρατιωτική δικτατορία τον Απρίλιο του 1967. Ενεργοποιείται εκ νέου μετά την αποκατάσταση της Δημοκρατίας το 1974[3]. Σταθερό όραμα ωστόσο του τότε πρωθυπουργού Κωνσταντίνου Καραμανλή ήταν η πλήρης ενσωμάτωση της χώρας στην ΕΟΚ. Οι Ευρωπαίοι ήταν πολύ επιφυλακτικοί διότι φοβούνταν ότι η ένταξη της Ελλάδας στην ΕΟΚ θα εισήγαγε τις ελληνοτουρκικές αντιθέσεις στην Κοινότητα. Ο Καραμανλής άρχισε από τις αρχές του 1975 να επισκέπτεται τις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες προκειμένου να πείσει τους Ευρωπαίους ηγέτες ότι η ελληνική αίτηση θα έπρεπε να αυστηρώς και μόνον καθ' αυτή[4]. Πράγματι, η αίτηση για πλήρη ένταξη υποβλήθηκε στις 12 Ιουνίου 1975, με επιστολή που ο Κ. Καραμανλής απευθύνθηκε στον τότε πρόεδρο του Συμβουλίου Υπουργών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, Υπουργό Εξωτερικών της Ιρλανδίας G. Fitzgerald[5].

Οι λόγοι για τους οποίους η Ελλάδα επέλεξε την πλήρη ένταξη στην Κοινότητα μπορούν να συνοψισθούν στους εξής:

Α. Θεώρησε την Κοινότητα ως το θεσμικό πλαίσιο μέσα στο οποίο θα μπορούσε να σταθεροποιήσει το δημοκρατικό πολιτικό της σύστημα και θεσμούς.

Β. Επεδίωκε την ενίσχυση της ανεξαρτησίας και της θέσης της στο περιφερειακό και διεθνές σύστημα καθώς και της «διαπραγματευτικής της δύναμης», ιδιαίτερα σε σχέση με την Τουρκία η οποία εμφανιζόταν ως η μείζων απειλή για την Ελλάδα μετά την εισβολή και κατάληψη μέρους της Κύπρου (Ιούλιος 1974). Στα πλαίσια αυτά, η Ελλάδα επεδίωκε επίσης τη χαλάρωση της έντονης εξάρτησης που είχε αναπτύξει μεταπολεμικά από τις Ηνωμένες Πολιτείες (ΗΠΑ)[6].

Γ. Θεώρησε την ένταξη στην Κοινότητα ως ισχυρό παράγοντα που θα συνέβαλε στην ανάπτυξη και εκσυγχρονισμό της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας.

Δ. Επιθυμούσε ως ευρωπαϊκή χώρα, να είναι «παρούσα» και να επηρεάσει τις διεργασίες για την ευρωπαϊκή ενοποίηση και το πρότυπο της Ευρώπης, στο οποίο η διαδικασία αυτή θα μπορούσε να οδηγήσει[7].

Η πρώτη απάντηση στο ελληνικό αίτημα έρχεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή η οποία σύμφωνα με το άρθρο 237 της Συνθήκης της Ρώμης έπρεπε να διατυπώσει γνώμη. Η απάντηση εξέπληξε: στη γνώμη που δημοσιεύθηκε στις 28 Ιανουαρίου

του 1976 υποστηρίχτηκε ότι παρά το γεγονός ότι έπρεπε να δοθεί «σαφώς θετική απάντηση» στο αίτημα της Ελλάδας για ένταξη, πριν την πλήρη ενσωμάτωσης της χώρας είναι απαραίτητο να θεσπιστεί προενταξιακή μεταβατική περίοδος με στόχο να πραγματοποιηθούν οι απαραίτητες μεταρρυθμίσεις. Η πρόταση της Επιτροπής απορρίπτεται με προσωπική παρέμβαση με του Κωνσταντίνου Καραμανλή. Τον Ιούλιο του 1976 άρχισαν οι διαπραγματεύσεις ένταξης, οι οποίες ολοκληρώθηκαν τον Μάιο του 1979[8]. Στη διάρκεια αυτών των διαπραγματεύσεων ο Καραμανλής δίνει σκληρές μάχες με τους ευρωπαίους εταίρους μας. Σύμφωνα με όσα ο ίδιος ο Καραμανλής είχε εξομολογηθεί στη Βυζαντινολόγο Ελένη Γλύκατζη -Αρβελέρ[9], όταν ο Κολ ο Καγκελάριος της Γερμανίας είχε πει στον Καραμανλή ότι η Ελλάδα δεν έχει τις προϋποθέσεις να γίνει μέλος της ΕΟΚ, ο Καραμανλής του απάντησε ότι αν δεν έχει η Ελλάδα τις προϋποθέσεις που αποτελεί την κοιτίδα του πολιτισμού και έδωσε τα φώτα των γραμμάτων και των τεχνών σε όλη την Ευρώπη, που ακόμα και το όνομά της είναι ελληνικό, πώς είναι δυνατόν η Γερμανία που ήταν υπεύθυνη για το αιματοκύλισμα όχι μόνο της Ευρώπης αλλά και όλης της υφηγίου να έχει τις προϋποθέσεις να είναι μέλος της ΕΟΚ. Τότε ο Κολ συμφώνησε ότι η Ελλάδα θα γίνει μέλος της ΕΟΚ.

Τον Φεβρουάριο του 1977 η Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΟΚ θεωρούσε ότι «το Ελληνικό Ζήτημα θεωρείται λυμένο», αλλά διάφορα οικονομικά και διπλωματικά θέματα καθυστέρησαν την υπογραφή της Συνθήκης Ένταξης της Ελλάδας στην ΕΟΚ[10]. Έτσι στις 28 Μαΐου υπογράφεται στο Ζάμπειο Μέγαρο η Πράξη Προσχώρησης της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα. Το ελληνικό Κοινοβούλιο κύρωσε τη συμφωνία στις 28 Ιουνίου του 1979. Έτσι η Ελλάδα γινόταν το 10ο μέλος της ΕΟΚ[11].

Το 2002 η Ελλάδα ως μέλος της Ε.Ε. αποχωρίστηκε την δραχμή και καλωσόρισε το ευρώ. Το ευρώ καθορίστηκε από την συνθήκη της Ε.Ε. ή αλλιώς συνθήκη Μάαστριχ η οποία υπογράφηκε το Φεβρουάριο το 1992 και άρχισε να ισχύει το Νοέμβριο του 1993.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

[1] D. Conostas and T. Veremis, «The beginning of the discussion on European Union, Documents on the History of European Integration: The struggle for European Integration in Greece», Documents on the History of European Integration: The struggle for European Integration, eds. W. Lipgens and W. Loth, publ. de Grypter, Berlin 1988, σ. 805.

[2] Ν. Μάρτης, «Το ιστορικό της εντάξεως της Ελλάδας στην ΕΟΚ», Ελεύθερη Ζώνη, <http://www.elzoni.gr/html/ent/114/ent.16114.asp>.(2013). Ch. Pineau, «Η Συνθήκη της Ρώμης για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα», Ιστορία, 108 (Ιούνιος 1977), 32-34.

[3] Κ. Σβολόπουλος, «Η εξωτερική πολιτική της Ελλάδας, 1974-1981», Ιστορία

του ελληνικού έθνους, Εκδοτική Αθηνών, τόμ. 16, σ. 345.

[4] Γ. Κοντογεώργης, *Η ευρωπαϊκή ιδέα, η Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ελλάδα*, εκδ. Ι. Σιδέρη, Αθήνα 1995, σ. 20 κ.ε.

[5] Κ. Σβολόπουλος, «*Η εξωτερική πολιτική της Ελλάδας, 1974-1981*», *Ιστορία του ελληνικού έθνους*, Εκδοτική Αθηνών, τόμ. 16, σ. 345-346.

[6] Αυτόθι.

[7] «*Η πορεία της Ελλάδας στην Ε.Ε.*», <http://www.mfa.gr/exoteriki-politiki/i-ellada-stin-ee/i-poreia-tis-elladas-stin-europaiki-enosi.html> (2013).

[8] Κ. Σβολόπουλος, «*Η εξωτερική πολιτική της Ελλάδας, 1974-1981*», *Ιστορία του ελληνικού έθνους*, Εκδοτική Αθηνών, τόμ. ΙΣΤ΄, σ. 347.

[9] Ε. Γλύκατζη -Αρβελέρ, «*Συνέντευξη στην εκπομπή Πρωταγωνιστές στο Mega από το Σταύρο Θεοδωράκη*», *Πρωταγωνιστές*, 2013.

[10] Α. Σπυρόπουλος, *Η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Ένωση*, εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα 1993, σ. 39.

[11] Κ. Σβολόπουλος, «*Η εξωτερική πολιτική της Ελλάδας, 1974-1981*», *Ιστορία του ελληνικού έθνους*, Εκδοτική Αθηνών, τόμ. ΙΣΤ΄, σ. 347. Π. Ρουμελιώτης Π., *Η ολοκλήρωση της ευρωπαϊκής Κοινότητας και ο ρόλος της Ελλάδας στην ΕΟΚ*, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 1985, σ. 61.

Το παρόν άρθρο αποτελεί τμήμα της εργασίας «Οι προοπτικές της Ελλάδας στην Ε.Ε.» της Δρ. Ειρήνης Αρτέμη, PhD, MA. που η ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ θα δημοσιεύσει σε συνέχειες